

Fürst AK. 2,2,9. H. 4. MBH. 9,545. Kām. Niris. 4,61. Spr. 1343. 1844. 2088. 3070. 3382, v. l. KATHAS. 11, 21. 44, 84. 43, 76. Mārk. P. 18, 5. 113, 6. RĀGA-TAR. 3, 19. 8, 2430. 3494.

भूमन् (2. भू + भृत्) m. 1) Träger der Erde, Berg AK. 3,4,1, 18. 11, 63. H. 18. 1027. Sch. H. an. 2, 184. MED. t. 140 (wo नदिना zu lesen ist). KUMĀRAS. 6, 1. VARĀH. BRH. S. 9, 38. 43, 35. Spr. 1853. 3000. PRAB. 3, 1. Berg und Fürst zugleich Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 23, Çl. 8. Vgl. कुल°. — 2) Erhalter der Erde, — der Welt, Beiw. Vishṇu's Verz. d. Oxf. H. 4, a, No. 28. — 3) Erhalter der Erde, — des Landes, König, Fürst AK. 3,4,1, 63. H. 689. H. an. MED. RAGH. 11, 81. VARĀH. BRH. S. 17, 5. 30, 28. 43, 35. Spr. 1844, v. l. 2073, v. l. 4718. 4493. VID. 331. KATHAS. 4, 81. 13, 7. 27, 78. 33, 47. 38, 159. 39, 237. 43, 233. 44, 112. Mārk. P. 28, 34. 127, 22. RĀGA-TAR. 1, 108. 3, 179. 8, 3495. Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 9, Çl. 32. 23, Çl. 8 (zugleich Berg).

भूमि = भूमि am Ende einiger comp. P. 5, 4, 75. Vārtt. Vop. 6, 84. Vgl. उत्कृष्ट° (unter उत्कृष्ट), उदक°, उद्गमम्, कवि°, कुल°, त्रि°, पाण्डु°. Selbständig in der Formel ध्रुवाय भूमाय (so v. a. भौमाय) स्वाहा TAITT. Ār. 10, 68.

भूमक wohl N. pr.: तृतीया Bez. des 3ten Tages in einem best. Monate Verz. d. Oxf. H. 34, a, 24.

भूमण्डल (2. भू + मण) n. der Erdkreis, Erdball Spr. 4992. KATHAS. 43, 9. Bhāg. P. 3, 13, 40. 9, 19, 23. MAHIDH. zu VS. 16, 19. Umfang —, Umkreis der Erde ŚRĪJAS. 12, 68.

1. भूमान् (von 1. भू) n. Erde, Welt: द्यावा भूमा भूम Padap.) RV. 1, 61, 14. 62, 8. 6, 20, 1. 9, 73, 3. भुवत्परिष्ठित्योर्भूमि 1, 63, 3. उद्भिर्व्युन्दति भूमि 83, 5. 139, 2. 4, 17, 4. 5, 7, 86, 1. AV. 13, 2, 5. Land, Ort ĀCV. GRU. 2, 7, 2. Wesen, die Gesamtheit des Existirenden: एता भूमा नि पार्हि देवानां जन्म मर्ताश्च RV. 1, 70, 6. 2, 4, 2. भूमा रेवते 6, 30, 5. निवेशने प्रसवे च भूमनः 71, 2. त्रिभूर्ति भारे पृथिवी न भूमि 7, 34, 7. पतिर्विश्वस्य भूमिना त्र्यव्यष्टादसी उभे 9, 101, 7. 10, 142, 4. die fünferlei Wesen 7, 69, 2. — Vgl. भूमि.

2. भूमन् (wie oben) 1) m. a) Fülle, Menge, Reichtum: चरितस्य भूमना RV. 1, 110, 2. घृणाम् 10, 98, 12. AV. 3, 24, 7. घनस्य 5, 28, 3. 6, 141, 1. 19, 31, 4. 8. VS. 30, 13. भूमापरिमितः AIT. BR. 8, 5. भूमान्मुपैति TS. 1, 7, 1. 6. पशोः 3, 4, 1. 4. PĀNĀV. BR. 24, 6, 3. भूमा वा घनः ÇAT. BR. 1, 1, 2, 6. 3, 4, 1. 3, 3, 3, 8. 5, 2, 12. भूमो भूमा उ वै विट् 9, 1, 17. घनव्येण भूमा 2, 3, 4, 9. त्रयापतिर्भूमानं प्रजाः सप्त 5, 2, 1. 3, 1, 9. मनुः प्रजातिं भुमानमगच्छत् PĀNĀV. BR. 13, 3, 5. NIR. 7, 4. KHĀND. UP. 1, 5, 4. 7, 23. यत्र नान्यत्पश्यति नान्यद्विजानाति स भूमा (= विराट्पुरुषः ÇKDR.) यो भूमा तदमतम् Cit. aus der ÇRUTI in der VEDĀNTASĀRATĪKĀ im ÇKDR. उत्तरपद्भूमि P. 6, 2, 175. कर्तृ° GAIM. 1, 11. भूमा रसानाम् MĀLATĪM. 2, 4 v. u. प्रायो भूमि AK. 3, 4, 1, 155. 3, 5, 17. TRIK. 3, 3, 15. H. 1329. स्त्रिया भूमि Mehrzahl AK. 1, 1, 2, 19. स्त्रिभूमि (so ist zu schreiben) 1, 2, 3, 3. पुंभूमि 2, 6, 1, 6. TRIK. 3, 3, 53. पुरुषेण भूमा Vielheit, Menge Bhāg. P. 1, 13, 13. 2, 6, 41. 13. 2, 10, 19. 3, 4, 15. 14, 14. 13, 9. 23, 7. 7, 3, 7. 8, 7, 23. 9, 10, 14 (multiple und être immense BURN.). भूमविद्या Bez. des 7ten Prapāthaka der Khāndogjopanishad COLEBR. Misc. Ess. I, 343. भूमा meistens theils, gewöhnlich RĀGA-TAR. 3, 165. 8, 3496. DHŪRTAS. in LA. 83, 13. भूनी

reichlich RV. 10, 82, 4. 149, 3. — b) N. pr. eines Sohnes des Pratihartar und Vaters des Udgittha Bhāg. P. 5, 13, 4. 5. — 2) f. Versammlung (= समा Comm.): संगता वा घनं भूमानं देवानां पत्नीर्यवनियोत् ÇĀNĀK. BR. 7, 9. — P. 6, 4, 158 und Vop. 7, 62 werden भूमन्, भूमेम् und भूमिष्ठ auf बहु zurückgeführt; vgl. jedoch भूरि, 1. भू gedeihen und प्र-भूत unter 1. भू mit प्र.

भूमत् (von 2. भू) m. Besitzer der Erde. — des Landes, König, Fürst H. 3. भूमन्यु m. N. pr. eines Fürsten MBH. 13, 6266. सुमन्यु ed. Bomb. — Vgl. भूमन्यु.

भूमय् (von 2. भूमन्), °यति vermehren: भूमयति स्वनामर्घ्यम् BHATT. 18, 25. भूमय (von 2. भू) 1) adj. aus der Erde gebildet, — entstanden. — 2) f. Bein. der Khājā, der Gemahlin des Sonnengottes, TRIK. 1, 1, 100.

भुमानन्दसरस्वती भूमन्-घा° + स° m. N. pr. eines Mannes HALL 89.

भूमि und भूनी (von 1. भू) ved., भूमि UNĀDIS. 4, 15. 1) f. gen. loc. भूम्यान्, भूयान्, später भूमिस्, भूमि. a) Erde, Erdboden NAIGH. 1, 1. AK. 2, 1, 2. H. 933. an. 2, 332. MED. m. 22. HALĀJ. 2, 1, 3, 68. BALA beim Schol. zu NAISH. 8, 96. द्यावा भूनी RV. 4, 33, 1. 7, 62, 4. भूम्या घताः 7, 83, 3. घनीदयो भियसा भूमिरेवाति 5, 39, 2. भूम्या उपस्थे 2, 14, 7. उन्नति भूमिं पृथिवीमुत्त द्याम् 5, 83, 4. 1, 64, 5. 3, 30, 9. दिवा यान्ति मरुतो भूम्याग्निः 1, 161, 14. उप सर्प मातरं भूमिमेताम् 10, 18, 10. दिवं भूमिं च M. 1, 13, 8. 39, 86. 9, 37. R. 1, 54, 21. भुजे — भूयः म भूनेर्धुमाससज्ज RAGH. 2, 74. ŚRĪJAS. 1, 36. BRAHMA-P. in LA. (II) 49, 19. pl. RV. 8, 6, 15. तिस्रो भूमिः 7, 87, 5. 1, 102, 8. 2, 27, 8. 8, 41, 9. °त्रयाणाम् die Erde, der Luftraum und der Himmel HARIV. 7389. vgl. इना यास्तिस्रः पृथिवीस्तासां कृ भूमिरुत्तमा AV. 6, 2, 1. नत्र भूनीः समुद्राः 11, 7, 14. दश bei den Buddhisten H. 233. Sch. WASSILJEV 239. मा तद्रम्यामा ध्रिपन्मा तृणेषु auf dem Boden RV. 1, 162, 11. वि कृपत् भूमिम् 4, 37, 8. AV. 2, 9, 4. 6, 8, 2. 120, 2. 12, 1, 3. fgg. 3, 12. 13, 4, 35. 19, 8, 1. °त्रयाणाम् ÇAT. BR. 13, 8, 1. 4, 11. PĀNĀV. BR. 20, 14, 2. 25, 13, 3. KĀTJ. ÇR. 1, 1, 13. भूमौ सक्त शयीयाताम् GOBH. 2, 3, 13. °प्राप्त KĀTJ. ÇR. 8, 3, 39. भूमिनन्वारभ्य ÇĀNĀK. ÇR. 1, 3, 8. KAUC. 69. 73. ĀCV. GRU. 4, 9, 6 (Str. S. 47). °कपाला wobei der Erdboden als Gefäß dient ÇAT. BR. 13, 3, 2. KĀTJ. ÇR. 20, 3, 16. विन्यसेद्भूमौ M. 3, 226. 6, 22. न चैव प्रलिखेद्भूमिम् 4, 55. द्यावः शुद्धा भूमिगताः 3, 128. 3, 246. Hip. 1, 34. N. 3, 14. 9, 15. 10, 21. RAGH. 3, 61. ŚRĪJAS. 6, 12. HIT. 19, 20. 27, 15. 34, 22. VET. in LA. (II) 2, 8. भूमिशय्य adj. Spr. 772. भूमयः कन्दलिन्यः 2832. विद्मर° KUMĀRAS. 1, 24. मणि°, काञ्चनी. रजन R. 5, 16, 23. समा 1, 3, 9. VID. 23. उद्घातिनी ÇĀK. 3, 12. जलप्रक्षिता सुच. 1, 20, 7. 133, 1. प्रतप्तसिक्ताकुशकाण्डभूमयः Kām. Niris. 14, 20. रयानाम्, वाजिनाम् für Wagen —, für Pferde geeigneter Boden 19, 13. Land, Landstrich: उर्वो मती भूमिरंहरणाभूत् RV. 6, 47, 20. अकं भूमिर्ददामार्याय 4, 26, 2. ÇAT. BR. 13, 3, 4, 24. 6, 2, 18. KĀTJ. ÇR. 21, 2, 13. 22, 1, 10. भूमिदे भूमिमाप्नोति M. 4, 230. DAÇ. 2, 42. भूमिदान Verz. d. Oxf. H. 3, 6, 26. 33, 6, 37. 87, a, 36. हिरण्यं भूमिमघं गामत्रम् u. s. w. प्रतिगृह्णन् M. 4, 188. 7, 212. 8, 265. 11, 57. Spr. 208. 869. 2039—2061. 4231. 4704. 3389. तपादायुष्मान्स्वाधिका-रभूना वर्तिष्यते ÇĀK. 99, 6. दिशि दिशि परिदग्धा भूमयः पात्रकेन R. 1, 24. Erde als Stoff KĀTJ. ÇR. 25, 3, 29. SHAPV. BR. 1, 6. M. 1, 78. SUÇR. 1, 132, 12. 2, 13, 4. Platz, Ort, Stelle, Stätte; = स्थान TRIK. 3, 3, 300. H. an. MED. BALA a. a. O. = वासदेश ders. ÇAT. BR. 13, 8, 1, 6. सा गत्वाय परा भूमिम् MBH. 3,